

DE WERELD ROND IN 10 JAAR

DE BESTE TIPS & TRIPS UIT 10 JAAR 3 OP REIS

GESCHREVEN DOOR
EVA MUNNIK

BESTEMMINGEN

- 01 JETLAGWAARDIGE BESTEMMINGEN - P. 004**
1. China • 2. Hawaï • 3. Nieuw-Zeeland • 4. Mongolië • 5. Indonesië • 6. Nicaragua • 7. Japan
- 02 ROADTRIPS - P. 062**
8. Schotland • 9. Portugal
10. Sri Lanka • 11. Australië
12. Madagaskar • 13. Jamaica

- 03 OM DE HOEK - P. 108**
14. Antwerpen • 15. Turijn • 16. Nantes
17. Belgische Ardennen • 18. Leipzig
19. Oslo • 20. Parijs
- 04 OMG-BESTEMMINGEN - P. 146**
21. Myanmar • 22. IJsland
23. Nagorno-Karabach • 24. Israël
25. Rwanda • 26. Iran • 27. Azoren
28. Bhutan

05 TOP 10 - P. 202

10 Gekke weetjes • 10 Droomstranden • 10 Indrukwekkende uitkijkpunten • 10 To do's rond de wereld

SKYLINE-TRIPS - P. 212

06 29. Berlijn • 30. Vancouver
31. Lissabon • 32. New York
33. Hongkong • 34. Kaapstad
35. Rio de Janeiro & São Paulo

07 VIVE LA FESTIVAL - P. 252

36. Sziget-festival • 37. La Tomatina
38. Burning Man • 39. Highland Games • 40. Las Fallas • 41. Balloon Fiesta • 42. AfrikaBurn • 43. Stonehenge Festival

NAWOORD - P. 298

JETLAGWAARDIGE BESTEMMINGEN

'REIZEN MAAKT JE ECHT GELUKKIGER: JE ZIET HOE MOOI DE WERELD IS.'

'Een toplocatie op een rots met uitzicht op een weergalozige baai, het licht bij zonsopgang helemaal perfect, en ik... krijg het tekstje niet uit mijn mond. Terwijl ik het zó graag goed wil doen. Curaçao was mijn eerste trip voor *3 op Reis*; daar had ik mijn hele carrière naar toegeleefd! Ik was begonnen bij het kleine zusje, *3 op Reis Summertime*. Na een tijdje mocht ik meedoen met de grote mensen, zo voelde dat; het echte *3 op Reis* presenteren. Curaçao was fantastisch. Je werkt veel, maar het voelt bijna niet als werk omdat het zo leuk is om te doen. Maar het was ook eng, want ik wilde natuurlijk laten zien dat ik het kon. Met de eindtekst ging ik dus compleet de mist in. Echt erg, want met het ondergaan van de zon verdween ook het mooie licht. En het was de laatste dag dat we daar waren, dus toen ik die tekst er niet uit kreeg, moest de hele crew de volgende ochtend heel vroeg de wekker zetten om het dan maar 's ochtends bij zonsopgang weer te proberen. Dat overkomt me niet vaak, dat zo'n tekst echt niet lukt, en dan ook nog bij mijn eerste keer draaien voor *3 op Reis*. Maar het kwam goed. En ik denk altijd aan wat Floortje Dessing ooit tegen mij zei toen ik net begon: "Vergeet niet te genieten." Dat doe ik!

Ik vind het heerlijk om andere culturen te leren kennen en – in onze ogen – vreemde gewoontes. Bijvoorbeeld op eetgebied. In het buitenland moet je alles proeven, vind

ik. Het enige wat ik echt niet zou eten is iets als haaienvinnensoep, dat is echt een 'fout' gerecht omdat ze er haaien voor vangen, hun vin afsnijden en ze dan gewoon weer terug in de zee gooien. Maar ik heb in Peru bijvoorbeeld wel cavia op mijn bordje gehad. Prima te eten! Smaakt als kip. Dat geldt ook voor de leguaan, die ik op Curaçao heb gegeten. Schorpioen, in Thailand, was echt niet lekker. Het ziet er sowieso al angstaanjagend uit en dan smaakt het ook nog een beetje crispy... bah. Maar wel een toffe ervaring! De hele crew is trouwens verslaafd aan avontuur en ontdekken. We zitten met z'n viertjes in een soort bubbel tijdens zo'n reis, heel bijzonder. Samen houden we continu onze ogen open om net dat bijzondere shot of die geweldige scène te kunnen filmen. Op Madagaskar hadden we eerst veel pech omdat het alleen maar regende, en veel van de ontelbaar veel bijzondere diersoorten die daar leven laten zich dan niet zien. Toch hebben wij er heel veel kunnen filmen met als klap op de vuurpijl een platstaartgekko. Dat was zo mooi! Wij dachten dat de kijkers nooit zouden geloven dat dit niet opgezet was, maar wij liepen echt gewoon tegen al die zeldzame dieren aan.

Natuur is fantastisch, maar ik vind het ook te gek om op ontdekkingsreis te gaan in een vreemde stad. Mijn favoriete wereldsteden zijn Berlijn en Barcelona. Berlijn vanwege de creatieve scene: je loopt door een vaag steegje en staat dan opeens in een galerie waar kunstenaars de meest bizarre dingen hebben opgehangen, een plek die je in geen enkele reisgids vindt. En de partyscene, daar kun je gewoon niet omheen. Het houdt echt níet op. Berlijn is niet voor niets dé ontbijtstad, dat komt omdat het leven daar dag en nacht doorgaat. De beste stapnachten van mijn leven waren in Berlijn. In Barcelona kom ik van jongs af aan. Als klein meisje ging ik samen met mijn moeder en zusje, helemaal met de bus. We gingen dan winkelen in Barcelona en de architectuur van Gaudí bekijken. Als kind was ik al geboeid door zijn werk. En dat er bij Barcelona een strand ligt, is natuurlijk helemaal te gek. Na een dag winkelen en Gaudí-gebouwen bewonderen, kun je daar heerlijk afkoelen in de zee. Om dáárna, om elf uur 's avonds, een hapje te gaan eten. En je bent dan niet eens de laatste die nog komt dineren.

Ik wil de kijkers meegeven dat er zo veel te zien is op de wereld. En ik wil ze inspireren om naar de landen toe te gaan die ik voor *3 op Reis* bezoek. Een arm land als Madagaskar kan die toeristen heel goed gebruiken. Bovendien maakt reizen je echt gelukkiger, je ziet hoe mooi de wereld is. Tijdens mijn laatste reizen naar Madagaskar, Nieuw-Zeeland en Nieuw-Caledonië was ik geroerd door hoe prachtig de aarde is. In Nieuw-Caledonië was het water zo blauw, waren de stranden zo wit en de bergen zo wonderschoon. "*We're from Holland, we have no mountains,*" vertelde ik de locals, die mij niet-begrijpend aankeken. Het land deed iets met me, het was magisch. Toen ik dit keer mijn eindtekst moest doen, kwam er wéér niet veel uit. Maar nu niet omdat ik struikelde over de woorden, maar omdat ik sprakeloos was. Ik stond daar en was ontroerd door alles om mij heen. Puur geluk.'

'SOMS IS EEN DERTIG UUR DURENDE
TREINREIS HEEL SENANG TERWIJL
EEN UURTJE VAN LONDEN NAAR
AMSTERDAM ZWAAR IS.'

01

China

Beste reistijd:
verschilt per regio, maar het beste weer heb je meestal in april, mei, september en oktober

Voor ongeveer 600 euro vlieg je in elf uur naar Hangzhou, een retourticket naar Beijing heb je voor zo'n 600 euro. Houd wel rekening met een overstap en je hebt een visum nodig.

China – seizoen 4, seizoen 5
en seizoen 8 – presentator
Floortje Dessing en presentator
Nicolette Kluijver

Bijna niemand spreekt er Engels, reuzen als Facebook, Twitter en Google worden geblokkt door de overheid en er zou zomaar hond of kat door je eten kunnen zitten. Bizar, fascinerend, en voor de echte diehards: dat is China.

China is een communistisch land met een zeer oude beschaving. We beginnen bij een van de mooiste plekken ter wereld: de Badain Jaran-woestijn. In het noorden van China ligt deze magische woestijn, misschien wel de mooiste op aarde, twee keer zo groot als Nederland en de derde grootste woestijn van China. Om de zandheuvels te betreden moet je wel eerst even een kaartje kopen in het enorme bezoekerscentrum, dat kost je 8 euro. Daarnaast ben je verplicht om een 4x4-auto te huren met chauffeur, want je mag er niet zelf doorheen crossen. Deze woestijn heeft extreem hoge zandduinen, sommige wel vijfhonderd meter. En ook heel bijzonder: er zijn honderdveertig zoute meertjes. Ergens op de oevers van zo'n meer, helemaal afgelegen en omringd door zandduinen, ligt een prachtige boeddhistische tempel waar één monnik woont. Met een beetje geluk is hij er om de poort van het Badain Jaran-klooster, gebouwd in Tibetaanse stijl, voor je open te doen.

OASESTAD

In een uithoek van China, in het noordwesten, ligt de oasestad Turpan. Deze plaats ligt aan de oude zijderoute en is de laagstgelegen stad ter wereld. Turpan wordt ook wel de oven van China genoemd omdat het in de zomer ruim boven de veertig graden is. De stad voelt niet Chinees aan; het lijkt meer op Centraal-Azië en er wonen vooral Oeigoeren. Overal waar je kijkt zie je moskeeën, ezelskarren en bazaars, maar de grootste bezienswaardigheden liggen buiten de stad. De ruïnes van Jiaohe en Gaochang lagen eeuwenlang bedolven onder een dikke laag woestijnzand, maar nu kun je ze bezichtigen. Ondanks de enorme hitte lukt het dankzij een ingenieus irrigatiesysteem om in de grond rond Turpan druiven en meloenen te kweken. Ondergrondse kanalen voeren smeltwater aan uit de bergen. Druiven zijn belangrijk voor de bevolking; tijdens het oogstseizoen zingen ze druivenliedjes, houden ze feestjes in de wijngaarden en schenken ze druiven aan vrienden en familie. Slaap je in een hotel met druivengaard? Grote kans dat je ze gratis mag plukken! In de provincie Sichuan, in het zuidwesten, ligt Chengdu, een prachtige, niet voor de hand liggende bestemming in het binnenland. De stad heeft elf miljoen inwoners en groeit snel. Om al deze mensen

ETEN EN DRINKEN

Ieder gebied in China heeft zo zijn eigen traditionele keuken. In Hangzhou bijvoorbeeld zie je vooral veel rijst, tarwe en zeevruchten. Zin in een kleine snack? Probeer dan gedroogde eieren of hanenpoten. De poten worden urenlang gekookt en zijn daardoor heel zacht. Je koopt ze netjes verpakt bij kraampjes. Over het algemeen is de Chinese keuken echt heerlijk en compleet anders dan wat wij hier bij de Chinees bestellen. Onze top 5 van *streetfood* in China:

1. *Scorpion sticks*. Lekker krokant: een gefrituurde schorpioen op een stokje.
2. *Dumplings*: kleffe hapjes van dichtgevouwen deeg-lapjes met allerlei vullingen, gestoomd in bamboestoommandjes. Lekker pittig dipsausje erbij, hmmm. >>

VERVOER

Presentator Floortje:
'De trein is een geweldig vervoermiddel om door China te reizen. Wat wel supervermoeiend is aan het Chinese treinsysteem, is dat je met z'n allen in een wachtkamer moet blijven en pas vlak voor vertrek het perron op mag, waardoor je met je koffers moet hollen om op tijd in te stappen. Maar vervolgens kun je lekker bijkomen op je bed in je eigen coupé.'

een plekje te kunnen geven, worden de oude houten huisjes vervangen door enorme wolkenkrabbers. En toch heeft de stad nog charme met haar mooie tempels en bruisende markten, waar allerlei vreemde waar wordt verkocht. Het People's Park midden in de stad was het allereerste publieke park in Chengdu en is erg populair. De inwoners gebruiken het park voor de meest uiteenlopende activiteiten: van badminton tot dansen en karaoke. Dicht bij de stad ligt Leshan waar het grootste Boeddha beeld ter wereld staat. De zittende Boeddha is uit een steile bergwand gehakt en kijkt uit over het water. Last but not least ligt aan de rand van Chengdu het Panda Breeding Centre en niet ver van de stad kun je de reservaten Fengtongzhai Giant Panda Reserve en Wolong bezoeken. Daar in de bamboebossen leven de allerlaatste wilde panda's.

TERRACOTTALEGER

In de provincie Shaanxi ligt de oude hoofdstad van China. Xi'an is, net als Chengdu, een onbekende bezienswaardigheid. Iedereen kent de Chinese Muur, maar de historische stadsmuur van Xi'an is nog indrukwekkender. De bouw van deze veertien kilometer lange muur begon al in de veertiende eeuw. Je kunt over dit stuk geschiedenis wandelen en fietsen. Maar de echte attractie van Xi'an is het Terracottaleger, de

grootste archeologische vondst van de twintigste eeuw. De beelden werden gemaakt om de eerste keizer van China te beschermen na zijn dood. Ze lagen bijna tweeduizend jaar onder de grond verborgen tot ze in de jaren zeventig van de vorige eeuw werden ontdekt door enkele boeren die een waterput wilden slaan. Over de beelden is een lelijke overkapping gebouwd. Maar de achtduizend levensechte beelden van soldaten en paarden maken alles goed. Als je goed kijkt, zie je dat de mannen allemaal een eigen gezichtsuitdrukking hebben.

In het oosten van China ligt een aantal megagrote steden. Met twintig miljoen inwoners is het immense Beijing in het noordoosten het bestuurlijke centrum van China, omdat de regering hier zetelt. Beijing puilt uit van de bezienswaardigheden. Zo is er het wereldberoemde Plein van de Hemelse Vrede, de Verboden Stad, het Mausoleum van Mao Zedong en zijn er vele tientallen klassieke tempels. Als je even aan de drukte van de stad wilt ontsnappen, neem dan een kijkje in het Zomerpaleis. Dit was het buitenverblijf van enkele dynastieën en is een geweldig optrekje om een hete dag door te brengen.

Shanghai in het midden van de oostkust van China is schoon, geordend en heeft een skyline tot zo ver het oog reikt. De stad heeft twee gezichten: enerzijds het

49

ETEN EN
DRINKEN

3. Stinky tofu. Het ziet er lekker uit, maar zo ruikt het niet. Het is gefermenteerde tofoe, heel populair op de *night markets* in China.

4. Sunflower seeds: zonnebloempitjes. Die eet je in China niet uit een zakje, maar direct van de bloem.

5. Candied fruit sticks. Zin in een makkelijk toetje-to-go? Ga dan voor dit gesuikerde fruit op een stokje.

CREW

Presentator Floortje:

'Altijd als ik naar China ga moet ik even diep ademhalen. Het is een intens vol en heftig land waar je je door de taalbarrière soms letterlijk verloren kunt voelen. Maar aan de andere kant is het een fascinerend land met zesduizend gezichten en grote contrasten. Je hebt uitgestrekte woestijnen met nieuwe steden waar het muisstil is omdat er vooral elektrische scootertjes rijden. In het zuidwesten liggen prachtige streken met eeuwenoude boeddhistische tempels. Je kunt maandenlang door China reizen en elke keer weer iets anders zien. Het is een vermoeiend land om te bereizen, maar heel mooi.'

megadrukke, verwesterde en ultramoderne Shanghai, maar anderzijds ook de negentiende-eeuwse *shikumen*, boven op elkaar gebouwde Chinese huizen. De shikumen zijn omringd door smalle gangen met kleine poortjes, binnenhofjes en leuke lokale marktjes. Voor de skyline van de stad pak je metrolijn 2 of 10 en stap je uit bij station East Nanjing Road. Vijfhonderd meter lopen en je bent bij de Bund, een anderhalve kilometer lange kade langs de Huangpu-rivier. Een van de hoogste gebouwen van de skyline is de Oriental Pearl Tower – in deze radio- en televisietoren zit zelfs een achtbaan! Voor wat verdieping kun je op de begane grond terecht in het museum over de geschiedenis van Shanghai. Als je meer over de Chinese geschiedenis wilt weten, check dan de communistische wijk van de stad. Daar vind je het belangrijkste gebouw van Shanghai, waar het eerste nationale congres van de Communistische Partij plaatsvond, een ultrageheim gesprek waarmee de Volksrepubliek China is ontstaan. In de Yuyuan Garden in het centrum kun je de betonnen jungle van de stad even helemaal ontvluchten. Heimwee in Shanghai is makkelijk op te lossen: in het noordelijke deel ligt Holland Village, een kopie van Nederland uit de jaren 1600 tot 1900.

THEEHUIZEN EN APOTHEKEN

Op tweeënhalf uur rijden van Shanghai ligt Hangzhou (spreek uit als *Hangdjo*). Een vrij onbekende stad in Oost-China, maar met 8,7 miljoen inwoners wel gigantisch. Hangzhou heeft het imago van een saaie, industriële stad, maar dat is ten onrechte want de stad heeft een bruisend nachtleven, prachtige tempels en mooie natuurgebieden. De Chinezen zelf gaan hier graag op vakantie. Een gezegde luidt zelfs: 'Boven hebben we het paradijs, maar beneden hebben we Hangzhou.' Huur een fiets om de stad te verkennen, Hangzhou heeft een fietsenplan. Je betaalt 20 euro borg voor een rode huurfiets. Het eerste uur is gratis, het tweede uur betaalt je 15 cent en elk uur daarna 30

cent. Het grote Westelijke Meer in de stad is prachtig. Hier ligt de Leifeng Pagode, een boeddhistische toren. Oorspronkelijk gebouwd in de tiende eeuw maar eerst door brand verwoest en later (in de twintigste eeuw) ingestort doordat mensen stenen uit de pagode haalden voor geluk. In de kelder zie je nog de oude stenen; voor geluk gooi je nu een muntje op de grond. Boven in de pagode heb je een prachtig uitzicht op het meer en de stad. 's Avonds verandert het Westelijke Meer in een sprookje: dan wordt er een lichtshow aan het water gegeven met muziek en dans, 'Impression West Lake' heet de voorstelling. Je moet er wel een kaartje voor kopen. Een theeceremonie bijwonen in een van de vele theehuizen is absoluut een aanrader; even buiten Hangzhou wordt de thee vers geplukt.

Nog last van een jetlag? Misschien kunnen ze je helpen bij een van de vele authentieke apotheken. Zo'n apotheek met enorme houten medicijnkasten en apothekers in witte jassen die allerlei kruiden afwegen, is sowieso heel boeiend om te zien. In de nieuwe wijken van Hangzhou vormen kunstzinnige studenten een undergroundscene, voor zover dat wordt toegelaten in communistisch China. Mao Zedong regeerde tot zijn dood in jaren zeventig met harde hand en onder deze dictator werd elke vorm van creativiteit onderdrukt. Nu is er meer ruimte voor vrije geesten en kunstenaars. Tot slot ligt in een andere uithoek van het land, het noordwesten, nog een bijzondere bezienswaardigheid. De Gele Rivier is een van de langste rivieren van China en wordt ook wel als de ruggengraat van het land gezien. Via een boottocht waar meer dan honderd boeddhistische grotten liggen, sommige zijn wel veertienhonderd jaar oud. De grotten kun je alleen in de zomer en het najaar bekijken, want de rest van het jaar staat de rivier droog. En het mooie is dat er geen sprake is van massatoerisme, hier dus geen rijen en souvenirwinkeltjes.

A tropical beach scene at sunset. A large palm tree stands on the right side of the frame. The sun is low on the horizon, casting a golden glow over the water and sky. A small wooden pier with a thatched roof extends into the water. The beach is sandy and rocky. The text is overlaid in white, sans-serif font.

'DE ARCHIPEL IS ZO IDYLLISCH
DAT JE JE JETLAG METEEN NA
AANKOMST VERGETEN BENT.'

02

Hawaiï

Beste reistijd:
het hele jaar door

Vanaf Amsterdam tickets met een of twee keer overstappen naar Honolulu vanaf 1000 euro. Reken op drieëntwintig tot wel achtendertig uur reistijd, visum nodig.

Hawaiï – seizoen 9
presentator Dennis Storm

Aloha! Dé vakantiebestemming. Punt. Dat is natuurlijk Hawaiï. Voor deze vulkanische eilandengroep reis je graag af naar het midden van de Stille Oceaan.

De eerste Europeaan die ooit voet op Hawaiï zette, was de beroemde kapitein James Cook. In 1779 doopte Cook het nieuw ontdekte land Sandwicheilanden, naar zijn baas, de graaf van Sandwich (ja, ook het broodje is naar hem vernoemd). Inmiddels heet de vijftigste staat van de Verenigde Staten Hawaiï – acht eilanden bewoond door een miljoen mensen. De archipel is zo idyllisch dat je je jetlag meteen na aankomst vergeten bent.

ALOHASHIRTS

Op het eiland Oahu ligt de hoofdstad Honolulu, een echte Amerikaanse metropool inclusief wolkenkrabbers en shoppingmalls. Hier komen de meeste toeristen en het is dan ook volgebouwd met hotels. In totaal komen er jaarlijks acht miljoen toeristen naar Hawaiï, vooral uit Amerika maar ook steeds meer Japanners en Chinezen. Ondanks de drukte en de files bevestigt Honolulu het beeld dat bijna iedereen heeft van Hawaiï: paradijselijke stranden, hoge golven en bloemenkransen. Waikiki is de wijk die aan het strand ligt, maar de stad heeft veel meer te bieden. Bezoek

**ETEN EN
DRINKEN**

een van de parken voor een wandeling, maak een mooie boottocht of neem een kijkje in een van de leuke musea. In het Bishop Museum kom je meer te weten over de geschiedenis en cultuur van Hawaï en in de Honolulu Academy of Arts ligt de belangrijkste kunstcollectie van de eilanden. Tot rust komen in Honolulu kan in een van de vijf botanische tuinen. Ala Moana Center is een van de grootste winkelcentra van Amerika. De bekende alohashirts zijn hier in overvloed te krijgen. Na de Tweede Wereldoorlog namen soldaten ze mee naar het vasteland van Amerika en de shirts werden wereldwijd populair dankzij Elvis Presley. In de stad vind je trouwens ook de enige koninklijke residentie van heel Amerika: het Iolani-paleis. Voordat de Amerikanen de natuurlijke en economische rijkdommen ontdekten, was Hawaï een onafhankelijk koninkrijk. Het paleis dat koning Kalakaua liet bouwen ligt midden in Honolulu. Leuk weetje: het had eerder elektriciteit en telefoon dan het Witte Huis in Washington.

Een extreem toeristische maar toch onvergetelijke ervaring is het meemaken van een *luau*. Dat is een typisch Hawaïaans feest in de openlucht. Op drie kwartier rijden van Honolulu vind je de ultieme luau: Germaine's Luau. Het is cliché op cliché: dansende

Op Hawaï kun je van alle keukens van de wereld genieten: Frans (bijvoorbeeld bij Mickel's in Honolulu), Japans (wij waren fan van Lucky Belly), Chinees (check China Town in Honolulu), Mexicaans (Luibueno's, hmmm) of Thais (aanrader: Opal Thai). Maar wat je zeker moet proberen is poke: een typisch Hawaïaans gerecht, de boerenkool van Hawaï. Je hebt het in allerlei soorten en maten, maar het is een soort papje van tonijn, citroen en een uitje, onwijs lekker. Op Hawaï staan op verschillende plekken foodtrucks met verse Hawaïaanse gerechten, waaronder ook poke.

SLAAPTIP

Volcano House op Big Island is het oudste hotel van het eiland en heeft een supervet uitzicht op de actieve vulkaan. Die vulkaan licht op wanneer het donker wordt: de kleuren rood, oranje en roze komen dan uit de grond omhoog. Boek ver van tevoren want dit hotel is erg populair.

**‘DE LEGENDE
GAAT DAT
HET WRAK
PAS STOPT
MET OLIE
LEKKEN ALS
DE LAATSTE
VETERAAN
IS OVER-
LEDEN.’**

meisjes met rieten rokjes en bloemenkransen om hun hals, stoere Hawaïaanse krijgers met ontbloot bovenlijf, peddels en beenwarmers van gras en honderden – vooral Amerikaanse – toeristen die het allemaal vastleggen met de camera's om hun nek. Je kunt zelf een minicursus hoeladans krijgen. Je weet wel: met beide handen golfbeweginkjes naar links en naar rechts maken. Het is het summum van toerisme en toch leuk om mee te maken.

MONSTERGOLVEN

Naast het bruisende Honolulu heeft het eiland Oahu veel meer te bieden. Op nog geen half uurtje rijden ligt Pearl Harbor. Deze Amerikaanse marinebasis werd in 1941 onverwacht gebombardeerd door de Japanners. Door deze verrassingsaanval, waarbij 2400 Amerikanen omkwamen, besloten de Verenigde Staten zich met de Tweede Wereldoorlog te gaan bemoeien. Verder is een *hike* naar Diamond Head een aanrader. Dit is een vulkanische krater waar je op de top een heel mooi uitzicht hebt, vooral tijdens zonsondergang. De North Shore (noordkust) van Oahu is het walhalla voor surfers. Gedurende de zomermaanden is het water kalm en kunnen de beginners er surfen. In de winter worden de golven gigantisch; laat het surfen dan maar aan de profs over en ga lekker op het strand zitten om te zien hoe de piepkleine figuurtjes op hun boards verdwijnen in monstergolven.

Big Island doet zijn naam eer aan want het is net zo groot als alle andere eilanden bij elkaar. Het heeft tien van de dertien klimaatzones op aarde en daarmee het meest diverse klimaatstelsel ter wereld. Big Island wordt ook wel ‘het eiland van het vuur’ genoemd, omdat hier de grootste vulkaan ter wereld ligt: Mauna Loa. Wil je hem van dichtbij zien? Ga dan naar dé attractie van het eiland: het Volcanoes National Park. Dit prachtige park staat op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Je kunt er hiken en fietsen. Ga naar een van de uitkijkpunten waar je dicht bij de krater kunt komen. Het is een fantastisch gezicht: die enorme, gloeiend hete vlakte met overal kleine rookpluimpjes en in het midden een gigantische, rokende krater. Voor de Hawaïanen is dit een heilige plek, want ze geloven dat de godin Pele de vulkaan laat uitbarsten als ze

kwaad is. De vulkaan wordt continu gemonitord op een nieuwe eruptie. De laatste in de jaren tachtig was verwoestend.

ZEEMANSGRAF

Op de plek waar het marineschip *uss Arizona* volledig kapotgeschoten werd door de Japanners is een monument: het *uss Arizona Memorial*. Je kunt daar het gezonken schip nog zien liggen. Het is ook een zeemansgraf want de overblijfselen van een deel van de omgekomen elfhonderd bemanningsleden liggen hier nog. Veteranen die het destijds wel overleefd hebben, kunnen ervoor kiezen om hun as na hun dood te laten bijzetten. De legende gaat dat het wrak pas stopt met olie lekken als de laatste veteraan is overleden.

LAVARIVIEREN

Met de auto kun je langs de Chain of Craters Road afdalen naar de westkust, een vette route langs allerlei indrukwekkende uitkijkpunten. Onderweg kom je grotten tegen, een soort lavatubes die gevormd zijn door afgekoelde lavarivieren. De westkust is zoals je die van de plaatjes kent: mooie stranden, palmbomen en dolfijnen. Kailua Kona is de enige stad aan deze kant van het eiland met veel barretjes, restaurants en winkels. Vanaf hier kun je zwemmen met dolfijnen, duiken of een boottocht maken. Op Big Island staat ook het James Cook Monument. Je kunt er alleen hikend komen. Kapitein James Cook kwam aan op Big Island toen de locals net een feest voor hun god Lono hielden. De Hawaïanen zagen de Britse kapitein daarom aan voor een halfgod. Een maand lang vierden Cook en zijn bemanning feest met de eilandbewoners, vooral de vrouwelijke. Maar toen stierf een van de zeemannen en kregen de Hawaïanen door dat de Britten geen halfgoden waren. De sfeer sloeg om en Cook haastte zich weg. Maar bij een zware storm brak de mast van zijn schip en hij moest terugkeren. Eenmaal op Big Island werden Cook en zijn bemanning met stenen bekogeld. Uit wanhoop kidnapte Cook de lokale koning. Dat was een slecht idee: woeste Hawaïaanse krijgers vielen de zeelui aan en staken Cook dood.

CREW

Redacteur Daan:

'Honolulu op Oahu is gewoon één groot pretpark. Ga naar de noordkust voor het echte Hawaï of verken een van de andere eilanden. Het vulkanische Big Island vond ik echt indrukwekkend: op sommige plekken lopen de uitgeharde lavastromen naar zee, je ziet het gewoon nog borrelen en bewegen. Soms loop je zelfs dwars door zwaveldampen heen. Buitenaards!'

VERVOER

Op het eiland is het vervoer prima geregeld: er rijden bussen en taxi's. Op Big Island kun je de Hele-On Bus pakken, die stopt op verschillende plekken. Maar we raden je aan om een auto te huren, dan kun je makkelijker overal komen.

'MET TIEN KEER ZO VEEL SCHAPEN
ALS INWONERS, LOOP JE HIER
SNELLER EEN SCHAAP TEGEN
HET LIJF DAN EEN MENS.'

03

Nieuw-Zeeland

Beste reistijd:
oktober tot juni

Directe vluchten naar Nieuw-Zeeland zijn er niet, het is het handigste om via Singapore te vliegen maar het kan ook via Dubai en Kuala Lumpur. Een ticket kost ongeveer 1300 euro en de reis duurt ongeveer vijftientig uur.

Nieuw-Zeeland – seizoen 3,
seizoen 7 en seizoen 10 –
presentator Chris Zegers,
presentator Daphne Bunskoek
en presentator Geraldine Kemper

Een groter tijdsverschil is niet mogelijk: twaalf uur, maar voor de jetlag krijg je veel terug want Nieuw-Zeeland is magisch. Niet voor niets werden films als *The Lord of the Rings* en *The Chronicles of Narnia* hier opgenomen.

Nieuw-Zeeland bestaat uit Noordereiland, Zuidereiland en een aantal kleinere eilandjes. Helemaal in het noorden van het Noordereiland ligt de stad Auckland, meestal landt je vliegtuig hier. De stad werd in 2009 vierde bij de verkiezing meest leefbare stad ter wereld. Door de vele laagbouw doet Auckland eerder denken aan een uitgestrekt dorp dan aan een stad met vierhonderdduizend inwoners. De hoge Sky Tower is een van de weinige uitzonderingen: hier kun je met een glazen lift omhoog, genieten van een geweldig uitzicht en de thrillseekers onder ons kunnen er vervolgens van afspringen. De Sky Jump is de allerhoogste sprong van een gebouw ter wereld: met 85 kilometer per uur ga je naar beneden om 192 meter lager netjes met je voeten op de grond te landen.

BACKPACKEN ON THE SEA

Vanuit Auckland beland je na twee uur varen met de veerboot midden in de prachtige natuur van het schiereiland Coromandel. Het gebied met groene

berghellingen aan een diepblauwe zee is een populaire vakantiebestemming voor de kiwi's, zoals de Nieuw-Zeelanders zichzelf noemen. Coromandel Town is klein maar fijn. Er heerst een ontspannen sfeer en een levendige gemeenschap van kunstenaars. Het plaatsje heeft veel leuke winkeltjes en biologische restaurants; iedereen verbouwt hier zijn eigen eten. In Coromandel kun je hiken naar de mooiste watervallen ter wereld. Neem een douche onder het neerstortende water of ga op een rots zitten genieten van het wilde geraas. De beste manier om de schoonheid van dit natuurgebied te aanschouwen is door te kajakken, backpacken on the sea noemen ze het in Nieuw-Zeeland. Kajak naar Cathedral Cove, een van de topattracties van Coromandel. Dit stukje kust is niet met de auto te bereiken, alleen over het water en te voet kom je op het paradijselijke strand met een boog van rotsen (vandaar de naam 'cathedral'). Even verderop kun je ontspannen op Hot Water Beach: als je hier bij eb een gat graaft komt er warm bubbelend water omhoog. Een zelfgemaakte spa dus! Verdiep je wel even in de getijden, want daar hangt het van af of je je eigen zandjacuzzi kunt maken. En kijk uit: het water kan erg heet zijn.

Aan de noordwestkust van het Noordereiland ligt het plaatsje Raglan. Het telt nog geen drieduizend

ETEN EN DRINKEN

Lamsvlees is dankzij de veertig miljoen schapen (vier keer zoveel als mensen) op Nieuw-Zeeland erg populair. Maar ook burgers en vis staan veel op de menukaart. Als kleine snack eten de kiwi's vaak *pie*, een soort hartige taart. Landinwaarts kun je genieten van de Maori-keuken, die bestaat uit alles wat groeit en bloeit in de natuur.

inwoners en is een echt surfparadijs. Het dorpje kent een laidback sfeer en staat bekend om de perfecte golven. Raglan heeft dan ook een enorme aantrekkingskracht op surfers van over de hele wereld. Amateurs kunnen hier les krijgen van echte Maori (de oorspronkelijke bewoners van Nieuw-Zeeland) surfdudes. Raglan ligt vlakbij de Bridal Veil Falls, een mooi natuurgebied met een gelijknamige 55 meter hoge waterval. Even verderop, op zo'n anderhalf uur rijden, liggen de Waitomo Caves. Deze grotten zijn twee miljoen jaar oud en een absolute must see. Hier leven namelijk de *Arachnocampa luminosa*, piepkleine, groene glimwormen. Miljoenen lichtgevende beestjes maken de grotten tot een waar sprookje. Ze vormen een schitterende sterrenhemel aan het plafond. Alsof dit al niet genoeg is, kun je ook nog raften door de grotten.

THE COOLEST LITTLE CAPITAL

Wellington, in het uiterste zuiden van het Noordereiland, is de andere plaats waar je kunt aankomen met het vliegtuig. De hoofdstad van Nieuw-Zeeland is gezellig en compact. Wellington heeft talloze koffiebarretjes en dat is heel handig om het tijdsverschil van twaalf uur met Nederland te overleven. Wellington is de leukste stad van Nieuw-Zeeland, *the*

coolest little capital of the world noemen de kiwi's het. De studentenstad heeft een strand en bruist op artistiek en cultureel gebied. Geen minpunten? Nou, eentje dan: het weer. Het regent en waait hier bijna altijd. Schuilen voor de regen kan in het nationale museum Te Papa Tongarewa: zes verdiepingen gevuld met moderne en klassieke kunst, exposities en alles over de cultuur en geschiedenis van Nieuw-Zeeland. Ook is er veel aandacht voor de Maori-cultuur. In tegenstelling tot de aboriginals in Australië, spelen de eerste bewoners van Nieuw-Zeeland nog altijd een belangrijke rol in het land.

Vanuit Wellington steek je per veerboot in vier uur over naar het Zuidereiland, een mooie tocht. Het verschil tussen het Noorder- en het Zuidereiland? Het Noordereiland is warmer, er wonen meer mensen en het heeft meer cultuur en geschiedenis. Het Zuidereiland heeft meer natuur en is de place to be voor skiërs en beoefenaars van extreme sporten. Met de boot uit Wellington kom je aan in Picton, waar je in een watervliegtuigje kunt stappen. Dit is een hele normale manier van reizen in Nieuw-Zeeland. In veertig minuten vlieg je naar D'Urville Island (met de auto zou het je zeven uur kosten). Hier vind je maar één overnachtingsplek: D'Urville Island Wilderness Resort,

VERVOER

Reizen per trein is voor korte afstanden relatief duur, maar voor langere afstanden een goede keus. Locals gebruiken de trein amper – de auto is sneller – en dus zijn treinen in Nieuw-Zeeland vaak erg op toeristen gericht. De ramen zijn groot en de achterste wagon is zelfs open zodat je optimaal van de weergalozes landschappen kunt genieten. De conducteur kan zomaar omroepen: 'Aan uw rechterhand ziet u nu een waterval.' Maar je kunt ook een auto huren, dat geeft veel vrijheid.

'WELLINGTON NOEMEN ZE "THE COOLEST LITTLE CAPITAL OF THE WORLD"!'

SLAAPTIPS

Kamperen in Nieuw-Zeeland is een goede manier om dicht bij de prachtige natuur te verblijven. Op twee uur rijden van Auckland ligt de kustcamping Opoutere, waar ze toffe cabins hebben. Door het bos wandel je zo naar het strand.

In Raglan kun je bij Solscape slapen in een tipit.

Wilderness Lodge Arthur's Pass is een stijlvolle lodge bij een boerderij met drieduizend schapen in een nationaal park.

Op D'Urville Island geen keuzestress, hier is maar één lodge.

In het Abel Tasman National Park kun je slapen in een drijvend backpackershovel, Aquapackers, op een boot in de zee.

huisjes met een weergaloos uitzicht op de zee en de bergen. De eigenaar neemt je graag mee uit vissen zodat je je eigen avondeten bij elkaar kunt hengelen.

RUGBY

Ook op het Zuidereiland ligt het Abel Tasman National Park en het plaatsje Nelson, het oudste stadje van het Zuidereiland. 's Zomers is het een populair vakantieoord vanwege de lange kustlijn met brede zandstranden en vanwege de vele zonuren. Meer dan driehonderdvijftig succesvolle kunstenaars en ambachtslieden hebben het stadje een heel eigen karakter gegeven. Nelson heeft ook de oudste rugbyclub van Nieuw-Zeeland. Gemarkeerd is de plek waar in 1870 de allereerste rugbywedstrijd ooit in het land werd gespeeld, inmiddels is Nieuw-Zeeland wereldkampioen. Abel Tasman National Park is het kleinste van de elf natuurreservaten van het land maar ook een van de mooiste en populairste, omdat het aan zee ligt.

Christchurch aan de oostkust van het Zuidereiland was in 1856 de eerste officiële stad van Nieuw-Zeeland en werd al snel groot en welvarend. Maar de meesten van ons kennen het van de zware aardbeving in 2011: er vielen 185 doden en de hele binnenstad werd verwoest. Een derde van de bewoners raakte zijn huis kwijt. De inwoners zijn nog altijd hard bezig met de wederopbouw. *The new normal* noemen ze de situatie na de aardbeving en ze zijn vastberaden om van Christchurch de meest leefbare stad ter wereld te maken. Op creatieve wijze proberen ze dat te bereiken; zo staan er kunstwerken op lege plekken en vormen kleurrijke containers een tijdelijke markt. Eind januari is Christchurch tien dagen lang de locatie voor het grootste straatartiestenfestival ter wereld. De straten staan dan vol met goochelaars, acrobaten en muzikanten.

'JE KUNT JE ZO VERSCHRIKKELIJK
VER VAN DE BEWOONDE WERELD
VOELEN DAAR. HET LAND IS LEEG
EN PRACHTIG, RUIG EN HARD.'

04

Mongolië

Beste reistijd:
juli tot oktober

Met tussenstop(s) vlieg je naar de Mongoolse hoofdstad Ulaanbaatar, tickets vanaf 800 euro en de vluchtduur is, afhankelijk van het aantal stops, minstens tien uur. Je kunt ook de Transmongolië Express nemen, deze trein rijdt vanaf Moskou via Siberië naar Mongolië. Visum verplicht.